

Lesný cykloturistický náučný chodník Sigord

Kraj:	Prešovský
Okres:	Prešov
Geomorfologická jednotka:	Slanské vrchy
Geologická jednotka:	sopečné pohorie
Chránené územie:	žiadne
Prístup:	bus Kokošovce, Sigord, hotel a pešo k východu po št. ceste (so zelenou a modrou turistickou značkou) asi 700 m
Východisko:	Kokošovce, Sigord, turistické rázcestie Racová
Trasa:	<p>„Pešia“ trasa: Kokošovce, Sigord: rázcestie Racová - dolinou Sigordského potoka nahor k prameňu Kyselka - odbočka k prameňu Sisi s pomníkom a späť - dolinou Sigordského potoka nadol - rázcestie Racová</p> <p>„Cyklistická“ trasa: Kokošovce, Sigord, rázcestie Racová - nahor dolinou Delne po telese bývalej lesnej železnice - Zlatá Baňa</p>
Dĺžka, prevýšenie:	<p>„Pešia“ trasa - 2,9 km, prevýšenie 70 m</p> <p>„Cyklistická“ trasa - 3 km, prevýšenie 90 m</p>
Čas prechodu:	<p>„Pešia“ trasa - 1,5 h (pešo)</p> <p>„Cyklistická“ trasa - 0,5 h (na bicykli)</p>
Počet zastávok:	20

Náročnosť:	„Pešia“ trasa - nenáročná „Cyklistická“ trasa - stredne náročná
------------	--

Zameranie chodníka: lesnícke, prírodovedné, historické

Typ chodníka: samoobslužný, „pešia“ trasa - okružná s odbočkou, „cyklistická“ trasa - líniová, obojsmerný, peší/cyklistický, celoročný

Nadväznosť na turistickú značku: „Pešia“ trasa je zhruba súběžná s modrou turistickou značkou a „cyklistická“ trasa je celá rovnobežná so zelenou turistickou značkou, ktorá vedie po neďalekej štátnej ceste.

Rok otvorenia: 2008

Aktuálny stav: Náučný chodník je udržiavaný.

Textový sprievodca: nie je; skladačka Lesný cykloturistický náučný chodník Sigord (vyd. Lesy SR, OZ Prešov, 2008) > .PDF

Kontakt: Lesy SR, š. p., Odštepny závod Prešov, Obrancov mieru 6, 080 01 Prešov, tel. 051 / 7464 765

Poznámky: (1) Na úvodnom informačnom paneli je okruh dolinou Sigordského potoka označený ako trasa „detská“. Keďže jeho obsah i prevedenie sa nijako nelíši od všeobecných náučných chodníkov, v databáze ho neoznačujeme týmto pojmom, ale ako „pešiu“ trasu. (2) Na trasách sa nachádzajú studničky, altánky, ohniská a lavičky. (3) V ciele „cyklistickej“ trasy sa nachádza Zlatobanský náučný chodník.

Využitelnosť pre školy

„Pešia“ trasa náučného chodníka je vhodná pre terénne vyučovanie.

Čo sa oplatí vidieť na trase náučného chodníka a v okolí

Kokošovce. Počtom obyvateľov nevelká obec juhovýchodne od Prešova na severe Košickej kotliny blízko úpätia Slanských vrchov na potoku Delňa. Prvá písomná zmienka je z roku 1272, keď kráľ Štefan V. daroval časť majetku šarišským zemanom. Obyvatelia sa živili povozníctvom - rozvážali soľ z neďalekého Solivaru po strednej Európe -, drevorubačstvom, roľníctvom a prácou v soľnej bani v Solivare. Nad vodnou nádržou Kokošovce, vybudovanou povyššie obce na potoku Delňa, sa na dne doliny rozkladá rekreačná oblasť **Sigord** - súčasť obce -, ktorá sa vyvinula z osady pri plavebnom kanáli Zlatá Baňa - Solivar, resp. pri Prešovskej pionierskej železnici v 60. rokoch 20. storočia (viac v hesle nižšie). (Pozn. Rovnomenná osada povyššie ústia Sigordského potoka do Delne patrí obci Zlatá Baňa.)

Mohyla kráľovnej Alžbety a studnička Sisi. Kamenná mohyla s pamätnou tabuľou pri upravenom minerálnom prameni severovýchodne od Kokošoviec v doline Sigordského potoka, pravostranného prítoku potoka Delňa, na južnej rássoche vrchu Tri chotáre (1 025 m n. m.) v severnej časti Slanských vrchov. Pripomína tunajšiu návštevu rakúskej cisárovnej Alžbety Bavorskej (zvanej Sisi) v rámci jej cesty do Bardejovských kúpeľov v roku 1895, na ktorej ju zaujala história Slanských vrchov a hlavne

ťažba opálov a soli a výskyt minerálnych prameňov. Pomník bol vybudovaný a studnička pomenovaná jej menom po tragickej smrti v roku 1898. Pamätná tabuľa nesie nápis (v maďarčine) Pamätný háj kráľovnej Alžbety, 1898.

Dopravné komunikácie v doline Delne. Z lesov spod Šimonky v severnej časti Slanských vrchov okolo Zlatej Bane sa využíval potok Delňa - ľavostranný prítok Torysy - a voda jeho prítokov na dopravu dreva pre solnú baňu pri Prešove, a to vďaka úprave koryta potoka a výstavbe plavebného kanála od Dulovej Vsi lesmajstrom Štefanom Jordánom v roku 1691. Zvýšenie spotreby palivového dreva po zmene technológie spracúvania soli v Solivare, kedy sa v dôsledku záplavy ťažnej jamy Leopold v roku 1752 katastrofálnym prívalom vody začala soľ získavať výlučne varením, vyvolalo výstavbu nového **plavebného kanála zo Zlatej Bane do Solivaru** v rokoch 1819 - 1821, dlhého 18,9 km s prevýšením 515 m a profilom 82 × 45 × 60 cm. Pôvodné dláždenie niektorých úsekov kanála veľkými kamennými platňami sa neosvedčilo a nahradilo sa dreveným obkladom. Drevo sa kanálom plavilo len v čase dostatku vody v jarných a jesenných mesiacoch. Na hornom toku Delne v Zlatej Bani bola pre zadržiavanie vody vybudovaná murovaná priehrada. V roku 1917 kanál nahradila pre zvoz dreva úzkokolejná **Delnianska lesná železnica**. Nedostatok robotníkov počas jej výstavby nahradilo 200 pridelených ruských vojenských zajatcov. V roku 1926 bola jej trasa predĺžená až po lokalitu Pusté pole vo svahoch Dubníka; v roku 1928 sa uvádza celková dĺžka trate 25,8 km. Dopravu po železnici v rokoch 1955 pre jej nerentabilitu nahradila doprava nákladnými autami po dobudovanej komunikácii z Kokošoviec do Zlatej Bane. Po roku 1958 bola časť trate bývalej lesnej železnice v asi 12 km dlhom úseku Prešov-Šváby - Sigord prebudovaná na **Prešovskú pioniersku železnicu**, na ktorej premávke sa podieľala mládež v rámci prípravy na povolanie železničiara. V jej celi sa rozvíjalo **rekreačné stredisko Sigord**. Pionierska železnica fungovala len krátko v rokoch 1961 - 1969. V roku 1974 zvršok nerentabilnej železnice demontovali. V trase železničky v úseku Prešov, Zlatobanská ul. - Kokošovce, Sigord vznikol v roku 2022 6,5 km dlhý cyklochodník ako 1. etapa projektu **Cykloželeznička Prešov - Zlatá Baňa**.

Národná prírodná rezervácia Kokošovská dubina. Chránené územie severovýchodne od obce Kokošovce, resp. severne od jej rekreačnej časti Sigord v Košickej kotline neďaleko úpätia Slanských vrchov vyhlásené v roku 1965 na ochranu dubových porastov svetoznámeho kokošovského duba (varieta duba zimného), zvláštneho morfológicky i anatomicky, čím javí vzťahy k slavónskemu dubu. Územie predstavuje vedeckovýskumný lesnícky objekt, ktorého účelom ochrany je aj zber semien spomenutej variety duba. Rezervácia je súčasťou chráneného vtáčieho územia Slanské vrchy (súčasť sústavy Natura 2000).

Slanské vrchy. Mohutné, prevažne zalesnené pohorie na východnom Slovensku s pretiahnutým pôdorysom severo-južného smeru, dlhé asi 50 km s max. šírkou okolo 15 km, zužujúce sa na dvoch miestach - v oblasti Dargovského priesmyku a Slanského sedla - len na 1 - 2 km. Zaberá územie medzi Vyšnou Šebastovou, Herľanmi, Skárošom, Kazimírom, Zámutovom a Okružnou. Južné, asi 28 km dlhé ohraničenie pohoria (medzi Skárošom a Kazimírom) tvorí slovensko-maďarská štátna hranica, za ktorou pokračuje ešte v dĺžke zhruba 10 km ako Szalánci-hegység. Pohorie s hrastovou štruktúrou, vyzdvihnuté pozdĺž severo-južných okrajových zlomov, budujú v prevažnej miere neogénne andezity a ich pyroklastiká, len ojedinele v južnej časti dacity. Priečne zlomy pohorie členia na nerovnako vyzdvihnuté časti - podcelky -, z ktorých najvyšším je Šimonka (1 092 m n. m.) na severe pohoria. V strednej časti sú na niekoľkých miestach obnažené intrúzie dioritového porfyritu. Odrazom stratovulkanickej a mladšej hrastovej stavby je silno členitý hornatinový reliéf so skalnými hrebeňmi a bralami na vyvetrávajúcich lávových prúdoch a s odlesnenými kotlinkami (Zlatobanská, Lúčinská, Banská) a brázdami (Salašská) s hladko modelovaným reliéfom na komplexoch relatívne menej odolných tufov. Pre uvedené horninové kombinácie a členitý reliéf je typický výskyt zosuvov. V najužších častiach na juhu pohorie križujú dopravné komunikácie medzinárodného významu - Dargovským priesmykom (473 m n. m.) vedie cesta I. triedy 19 z Košíc na slovensko-ukrajinskú

hranicu vo Vyšnom Nemeckom a Slanským sedlom (312 m n. m.) prechádza viackoľajná železničná trať 190 Košice - Čierna nad Tisou.

Názvy informačných panelov

„Pešia“ trasa

1. Vstupná brána
2. Jubilejný sigordský háj. Lesopark Sigord
3. Výchova mladín. Prečistky
4. Les a voda. Vodohospodárska funkcia lesa - voda je život
5. Jeleň lesný. Kráľ našich lesov a hôr
6. Prebierky. Výchova žrdkovín, žrdovín a tenkých kmeňovín
7. Mokrade. Život v mokradi
8. Lesné škôlkarstvo. História lesných škôlok
9. Zver a poľovníctvo. Starostlivosť o zver
10. Význam lesa. Les nás šatil, živil, hrial...
11. Lesná zver a mláďatá. Vtáčie a zvieracie rodiny
12. Huby. Huby sú rastliny alebo živočíchy?
13. Lesné rastliny. Kvetena Slanských vrchov
14. Dravé vtáky. Dravce našich lesov
15. Vtáky. Rozdielnosti zobákov a ich funkcie
16. Delnianska lesná železnička. Doprava dreva v minulosti
17. Cisárovná Alžbeta Bavorská - Sisi. Studnička Sisi

„Cyklistická“ trasa

1. Vstupná brána
2. ?
3. Delniansky plavebný kanál a Delnianska lesná železnička

Informačné panely v teréne nie sú číslované.

